

Провальна Юлія
студентка групи ПФМ-61
Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя
м. Тернопіль, Україна
Науковий керівник: Крупка Андрій
кандидат економічних наук, доцент
доцент кафедри економіки та фінансів
Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя
м. Тернопіль, Україна

Yuliia Provalna
Student of PFm-61group
Ternopil Ivan Puluj National Technical University
Ternopil, Ukraine
Scientific supervisor: Andrii Krupka
PhD (Economics), Docent
Associate Professor of the Economics and Finance Department
Ternopil Ivan Puluj National Technical University
Ternopil, Ukraine

ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ПІДХОДИ ДО ОЦІНКИ ТА УПРАВЛІННЯ ЕФЕКТИВНІСТЮ РЕЗУЛЬТАТІВ ДІЯЛЬНОСТІ ОРГАНІВ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ

THEORETICAL AND METHODOLOGICAL APPROACHES TO ASSESSMENT AND MANAGEMENT OF ENTERTAINMENT OF SELF-GOVERNMENT

Оцінка та управління ефективністю діяльності органів місцевого самоврядування є ключовим завданням у забезпеченні стійкого розвитку територіальних громад і підвищенні якості життя населення. У сучасних умовах децентралізації влади, зростання автономії місцевих органів управління та їх відповідальності перед громадою, питання раціонального використання ресурсів, забезпечення прозорості та підзвітності діяльності стають надзвичайно актуальними.

Результативність роботи органів місцевого самоврядування має не лише соціально-економічний, а й стратегічний характер, оскільки впливає на реалізацію регіональних та національних програм розвитку, формування інвестиційної привабливості та підвищення довіри громадян до влади. З огляду на це, систематична оцінка ефективності діяльності є не лише необхідним інструментом моніторингу, але й основою для розробки управлінських рішень, спрямованих на підвищення результативності та ефективності управління.

У рамках дослідження особливого значення набуває комплексний підхід до оцінювання результатів діяльності місцевих органів влади, який базується на використанні науковообґрунтованих показників, сучасних методик аналізу та прогнозування. Зокрема, український науковець В. С. Куйбіда сутність теоретико-методологічного підходу управління результатами діяльності органів влади розділяє на три блоки:

- теоретичний – містить світоглядні положення, концепції і теоретичні принципи, які становлять зміст пізнання;
- методичний – методичні прийоми, котрі відповідають специфіці предмету, що вивчається;
- технічний – прийоми, які застосовуються для фіксації фактів, спрямування ходу дослідження, оформлення його результатів [1, С. 47].

У контексті оцінки результатів діяльності органів місцевого самоврядування, методичний та технічний блок має найбільшу вагу.

У сучасних умовах децентралізації управління в Україні важливим інструментом забезпечення ефективності діяльності органів місцевого самоврядування є оцінка результатів службової діяльності посадових осіб. З цією метою було ухвалено наказ від 20.03.2024 № 51-24 «Про затвердження Типового порядку оцінювання результатів службової діяльності службовців місцевого самоврядування». Цей нормативно-правовий акт запроваджує єдиний підхід до оцінювання службовців, базуючись на чітко визначених критеріях, що забезпечує об'єктивність і прозорість процесу.

Відповідно до зазначеного порядку, оцінка результатів службової діяльності здійснюється на основі п'яти рівнів, які відображають різний ступінь виконання службових завдань. Перший рівень стосується випадків, коли виконання завдання було об'єктивно неможливим через зовнішні обставини, що не залежали від службовця, включаючи тимчасову непрацездатність чи інші причини, які унеможлилювали виконання посадових обов'язків. У таких ситуаціях результат не підлягає оцінюванню.

Другий рівень («0» балів) фіксує невиконання завдання, тоді як третій рівень («1» бал) характеризується виконанням завдання частково, однак із суттєвими недоліками, що унеможливають практичне використання результату. Основними причинами такого оцінювання можуть бути формальний підхід до роботи чи

неспроможність забезпечити своєчасне і якісне виконання обов'язків. Четвертий рівень («2» бали) передбачає виконання завдання з порушенням строків або із залученням сторонньої допомоги. Це може свідчити про недостатню самостійність службовця, потребу в коригуванні його роботи чи низький рівень знань нормативно-правових актів. П'ятий рівень («3» бали) відповідає своєчасному виконанню завдання з досягненням результату, який повністю може бути використаний у роботі. На цьому рівні акцентується ефективність виконання обов'язків. Шостий рівень («4» бали) характеризується високою якістю виконаної роботи, демонстрацією ініціативності, самостійності та внесенням пропозицій щодо вдосконалення відповідних процесів чи документів. Також враховується професійне навчання, за результатами якого службовцем здобуто визначені компетенції [2].

Запровадження такого підходу до оцінювання сприяє підвищенню мотивації службовців, вдосконаленню системи управління їхньою діяльністю та забезпеченню вищої якості адміністративних послуг на місцевому рівні.

Отже, окрім традиційних підходів, оцінювання якості виконання завдань органами місцевого самоврядування відтепер здійснюватиметься відповідно до положень новоприйнятого нормативного акту. Разом із тим, варто детальніше зупинитися на методичному та технічному забезпеченні, яке на даний час використовується органами місцевої влади для оцінювання та управління ефективністю власної діяльності. Ці інструменти забезпечують структурований і системний підхід до аналізу результатів, сприяють підвищенню якості управлінських рішень і створюють умови для запровадження сучасних стандартів у діяльності місцевого самоврядування.

До методичного блоку відносимо такі загальні визначники, як індукція, дедукція, аналіз, синтез, аналогія, експеримент, спостереження, порівняння.

У межах технічного блоку, який забезпечує можливість об'єктивного оцінювання стану та ефективності результатів діяльності фінансових органів управління, застосовуються такі підходи та методи, як:

- економічний та статистичний аналіз показників;
- аналіз планових розрахунків, бюджетних запитів, рішень органів місцевого самоврядування в частині формування та виконання бюджету;
- аналітичне тестування – порівняння інформації та числових даних, що характеризують об'єкт як у абсолютних величинах, так і у відносних (індекси, коефіцієнти, відсотки);
- документальна перевірка записів, зокрема: візуальна перевірка правильності записів, виявлення безпідставних виправлень, підчисток, дописувань у текстах й цифрах;
- перевірка документів на предмет правильності розрахунків, законності та доцільності операцій вмісту [3].

Таким чином, впровадження сучасних підходів до оцінювання ефективності діяльності органів місцевого самоврядування є важливим інструментом для підвищення якості управління та досягнення стратегічних цілей територіальних громад. Однак, актуальність подальших досліджень у напрямку вдосконалення механізмів оцінювання залишається незаперечною, оскільки постійні зміни соціально-економічних умов та потреб громад вимагають адаптації існуючих методик до нових викликів і перспектив розвитку.

Перелік використаних джерел:

1. Куйбіда В. С. Принципи і методи діяльності органів місцевого самоврядування : монографія. Київ : МАУП, 2004. 47 с.
2. Про затвердження Типового порядку оцінювання результатів службової діяльності службовців місцевого самоврядування : Закон України від 26.04.2024 р. № z0491-24.
3. Про затвердження Методики проведення перевірки загальних положень податкового та іншого законодавства України, контроль за дотриманням якого покладено на податкові органи : Наказ Державної Податкової Служби України від 22.06.24 р. № 444